

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยชั้นเรียนครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนานักศึกษา และสื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียน การสอนวิชาการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย รหัสวิชา MKT 2401 สาขาวิชาการตลาด โปรแกรม บริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เทคนิควิธีการเรียนการสอน ที่ใช้ คือ กรณีศึกษาทางการตลาดและธุรกิจ โดยนำมาประยุกต์กับรายวิชาที่ได้มีการเรียนการสอน การ วิจัยเชิงทดลองนี้ได้ใช้ระยะเวลารวมจำนวน 4 เดือน มีจุดประสงค์การวิจัยในครั้งนี้คือ สร้างกิจกรรม และประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาการโฆษณาและการ ส่งเสริมการขายของนักศึกษาศิลปกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิชาเอก การออกแบบนิเทศศิลป์ และทำการ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการสอนแบบเดิมที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางโดยมีนักศึกษา ศิลปกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิชาเอกการออกแบบทัศนศิลป์สร้างสรรค์กับวิธีการใช้กรณีศึกษาดังกล่าว

ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่ใช้กรณีศึกษากับกลุ่ม นักศึกษาที่ไม่ได้ใช้กรณีศึกษาจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทั้งสองครั้งจะมีค่าคะแนนที่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติที่ 0.01 กล่าวคือ การสอบกลางภาคมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันที่ 5.82 ส่วนการสอบปลายภาคมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันที่ 7.13 คะแนน และยังพบว่าคะแนน สอบกลางภาคและปลายภาคของนักศึกษากลุ่มที่ใช้กรณีศึกษาจะมีค่าคะแนนสูงขึ้นจากเดิมโดยเฉลี่ย 4.83 คะแนน จากคะแนนเฉลี่ยที่ 13.30 เป็น 18.13 ส่วนนักศึกษากลุ่มที่มีการเรียนการสอนแบบการ บรรยายจะมีค่าคะแนนสูงขึ้นจากเดิมโดยเฉลี่ย 3.52 คะแนน จากคะแนนเฉลี่ยที่ 7.48 เป็น 11.00 ตามลำดับ เพราะฉะนั้นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการวิจัย ในครั้งจึงมีดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย (Research Results)

การทดลองกับกลุ่มนักศึกษาศิลปกรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ทั้งสองกลุ่มคือ นักศึกษาวิชาเอก ออกแบบนิเทศศิลป์และออกแบบทัศนศิลป์สร้างสรรค์ระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน พ.ศ.2553 ด้วย

วิธีการเรียนการสอนทั้งสองแบบคือ การสอนแบบใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อประกอบการเรียน และการสอนแบบเดิมหรือการบรรยาย สามารถสรุปผลโดยภาพรวมของการวิจัยครั้งนี้ในลักษณะต่างๆ ได้คือ การวางแผนการสอนโดยรวมโครงสร้างรายวิชามีความเหมือนกัน กล่าวคือ มีการบรรยาย เนื้อหาสาระควบคู่กับการใช้ตำราเป็นสื่อการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันก็ตรงที่งานที่มอบหมายให้ทำมีลักษณะที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษากลุ่มทดลองได้ใช้กรณีศึกษาจำนวน 5 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระในบทเรียนของตำราพร้อมกับให้นักศึกษาทำการวิเคราะห์และนำเสนอ การวิเคราะห์หน้าห้องเรียน ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมได้ใช้กรณีศึกษาจำนวน 1 เรื่อง ให้วิเคราะห์ เช่นเดียวกับกลุ่มทดลองและจัดทำรายงานแต่ไม่นำเสนอที่หน้าห้องเรียนพร้อมทั้งมอบหมายรายงาน ปลายภาคเพื่อค้นคว้าและจัดทำเพื่อเสนออีก 1 เรื่อง โดยภาพรวมแล้วระยะเวลาการเรียนการสอนเท่ากันพอดี

สภาพห้องเรียนมีความแตกต่างกัน กลุ่มทดลองเรียนบ่ายวันศุกร์ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนเช้าวันจันทร์ ซึ่งสภาพเงื่อนไขที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยของชั้นเรียนในขณะทำการเรียนการสอนอาจมีความแตกต่างกันที่ช่วงเวลาตอนเช้าวันจันทร์มีปัญหาการเข้าห้องเรียนที่ต้องเผชิญกับปัญหาจราจรติดขัดหรือการปรับสภาพส่วนตัวของนักศึกษาในกรณีนักศึกษาวันหยุดสุดสัปดาห์ไม่ได้พักผ่อนเพียงพอ ส่วนช่วงเวลาตอนบ่ายของวันศุกร์อาจทำให้นักศึกษาเมื่อยล้าจากการเรียนมาแล้วเกือบ 5 วัน อีกทั้งเพิ่งรับประทานอาหารมื้อเที่ยงมาก่อนเข้าเรียน เป็นต้น แต่สภาพปัญหาที่เป็นข้อจำกัดสำหรับการเรียนการสอนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มคือ วัฒนธรรมการเรียนของห้องเรียนนั้นๆ ที่แตกต่างกันดู เหมือนว่ากลุ่มควบคุมมักจะมีวัฒนธรรมขาดเรียนอยู่มากกว่ากลุ่มทดลองดูได้จากผลการบันทึกการเข้าเรียนในแต่ละครั้ง และสุดท้ายวันจันทร์ในภาคเรียนที่ผ่านมาวันหยุดประจำปีมากกว่าวันศุกร์ เนื่องจากวันศุกร์ไม่มีวันหยุดแม้แต่วันเดียว เป็นต้น

โครงสร้างคะแนนของทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนคะแนนที่สมดุลงัน แต่การได้มาของคะแนนของทั้งสองกลุ่มอาจแตกต่างกันบ้าง โดยเฉพาะกลุ่มทดลองที่จะต้องแสดงออกมากกว่ากลุ่มควบคุมหรือต้องเข้าเรียนอยู่เป็นประจำจึงจะได้คะแนนคำถามจากการอภิปรายในการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่หน้าห้องเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมถ้าหากทำรายงานทั้งสองเรื่องที่มีมอบหมายให้ทำเป็นอย่างดีก็จะมีคะแนนที่ช่วยทำให้คะแนนระหว่างเรียนดีมากขึ้นได้ดีกว่ากลุ่มทดลองที่จะต้องทำการวิเคราะห์และจัดทำสื่อเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ยุ้งยากกว่า แต่เนื่องจากคะแนนการสอบกลางภาคและปลาย

ภาคของทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเท่ากันและอีกทั้งก็เป็นข้อสอบในชุดเดียวกันที่สอบในเวลาเดียวกันและสถานที่เดียวกัน เป็นต้น

ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองแสดงให้เห็นว่านักศึกษาทั้งห้องทราบถึงวิธีการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (student centered) โดยเข้าใจว่าการเรียนการสอนประเภทนี้จะทำให้นักศึกษาทำงานหนักขึ้น และคิดว่ามีความแตกต่างไปจากการเรียนการสอนแบบเดิมๆ คือ การบรรยาย เพราะวิชาโดยส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยมักจะทำให้การบรรยายเพียงอย่างเดียว เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยการสอนแบบกรณีศึกษานักศึกษาส่วนใหญ่จะชื่นชอบ เพราะได้แสดงออก ได้ตอบปัญหา และแสดงเทคนิคการสื่อสารต่างๆ ออกมาได้ดีกว่า สิ่งนี้จึงส่งผลให้นักศึกษาเกือบทั้งหมดชอบที่จะเรียนรู้ด้วยการใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อควบคู่กับการเรียนการสอนแบบบรรยาย ทั้งนี้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษายังมีอีกมากมายที่สามารถจะพัฒนาเรื่องราวให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในบทเรียนที่มีอยู่ได้เป็นอย่างดี และการเรียนเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาได้ใช้ทักษะรอบด้านพร้อมด้วยความรู้ที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้กรณีศึกษากับรายวิชาการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย รหัสวิชา MKT 2401 ในภาคเรียนที่ 1/2553 ได้แสดงให้เห็นว่าการใช้กรณีศึกษาจะช่วยให้นักศึกษามีคะแนนโดยเฉลี่ยกลางภาคและปลายภาคที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ใช้กรณีศึกษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 จากการทดสอบด้วย Paired t-test ทั้งสองครั้ง ดังนั้นจึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า การใช้กรณีศึกษากับการเรียนการสอนแบบการบรรยายจะช่วยให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่าเดิม แต่การวัดเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อกรณีศึกษามีค่า E_1/E_2 ของกลุ่มทดลองเท่ากับ 96/52 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 82/31 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ โดยเฉพาะในส่วนของคะแนนสอบกลางภาคและปลายภาคทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยที่ได้รับสามารถจะนำมาอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยการทดสอบสมมติฐานพบว่า เป็นไปตามทฤษฎี กล่าวคือ นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มควบคุม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะ

สูงขึ้นถ้าหากนำไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกสาขาการตลาด โปรแกรมบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ เนื่องจากนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดส่วนใหญ่จะได้เรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายมาก่อน อาทิเช่น หลักการตลาด การบริหารการตลาด และวิชาการตลาดอื่นๆ ที่มักจะมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาดโดยส่วนใหญ่ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอดีตที่ผ่านมาผลการวิจัยส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ นั่นคือ การใช้กรณีศึกษากับการเรียนการสอนจะช่วยให้ศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนมากกว่าการเรียนการสอนแบบเดิมหรือการบรรยาย (วันดี สุขสงวน, 2548 ; สมบูรณ์ตันยะ, 2540; สกุล ภูมิประเทศ, 2525; สุคนธ์ แผงศรีสาร, 2521)

2. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 และ 2 ถึงแม้จะใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกัน แต่ก็ได้ทำการทดสอบ 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 การสอบกลางภาค และครั้งที่ 2 การสอบปลายภาค พบว่าการทดสอบทั้งสองครั้งกลุ่มทดลองมีคะแนนโดยเฉลี่ยที่สูงกว่าทั้งสองครั้ง ซึ่งก็เป็นไปตามหลักการที่ว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (learning by doing) เพราะการใช้กรณีศึกษาเป็นการฝึกทักษะทั้งทางด้าน การอ่าน การคิด วิเคราะห์ และการสื่อสารด้วยการนำเสนอด้วยการเขียน การพูด และการโต้ตอบในสิ่งที่ครูผู้สอนต้องการให้เกิดการเรียนรู้ในความรู้ที่เป็นวิชาการและทักษะอื่นๆ เพิ่มเติม ยิ่งมีการเรียนรู้บ่อยครั้งมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้เกิดทักษะด้านต่างๆ มากขึ้นเท่านั้น สิ่งนี้จึงนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวม

3. จากผลจากข้อ 1 และข้อ 2 เราจึงสามารถยืนยันได้ว่าการสอนโดยการใช้กรณีศึกษาจะทำให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าวิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม อีกทั้งผู้เรียนก็ชื่นชอบ มีความสนุกสนาน และเกิดความพึงพอใจมากขึ้นกว่าการเรียนการสอนแบบใช้ครูเป็นศูนย์กลาง (teacher centered)

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการวิจัยในครั้งนี้และครั้งต่อไปสำหรับผู้ที่ จะทำการวิจัยในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้เทคนิคการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. การนำผลการวิจัยไปให้ผู้สนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้สามารถที่จะนำวิธีการใช้กรณีศึกษาไปใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนได้ แต่จะต้องคำนึงว่ากรณีศึกษาที่จะนำมาใช้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและบทเรียนในวิชาดังกล่าวหรือไม่ เพราะกรณีศึกษาทางธุรกิจมี

จำนวนมากและแต่ละกรณีศึกษาจะต้องเหมาะสมกับเรื่องราวที่จะต้องทำการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักศึกษา นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยในเรื่องสิ่งแวดล้อมทางด้านการเรียนการสอนในแต่ละครั้งนั้นๆ ด้วยว่ามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้กรณีศึกษาหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น นักศึกษาแต่ละวิชาเอก คณะ และสถาบันมีปัจจัยนำเข้าไม่เหมือนกัน ช่วงเวลาของการเรียนการสอนรวมถึงการคัดกรองนักศึกษาที่มีผลการเรียนเท่าๆ กันมาทดลอง ครูผู้สอนเคยใช้กรณีศึกษาประยุกต์กับการเรียนการสอนมานานน้อยเพียงใด และวิธีการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางที่จะนำเทคนิคการใช้กรณีศึกษามาผนวกกับการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางและครูผู้สอนเพียงชี้แนะแนวทางและวิธีการให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ก่อน

2. สำหรับกลุ่มนักศึกษาที่จะนำมาใช้ในการทดลองครั้งต่อไป อาจลองนำเทคนิคการใช้กรณีศึกษาไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาโปรแกรมบริหารธุรกิจในวิชาเอกอื่นๆ เช่น การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเงิน บัญชี การตลาด และธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักศึกษาด้านบริหารธุรกิจโดยตรงกับนักศึกษาด้านศิลปกรรมศาสตร์ หรืออาจลองนำเทคนิคกรณีศึกษาไปใช้กับวิชาอื่นๆ ทางธุรกิจ หรืออาจเพิ่มจำนวนหรือลดจำนวนกรณีศึกษาเหล่านี้สำหรับการทดลองในครั้งต่อไป

3. การทดลองสำหรับงานวิจัยอื่นๆ นอกจากจะลองใช้เทคนิคกรณีศึกษากับการเรียนการสอน ผู้วิจัยอาจนำกรณีศึกษาไปทดลองร่วมกับการใช้เทคนิคการใช้รูปแบบอื่นๆ ได้ เช่น การสอนแบบเป็นชุดวิชา (module) หรือผสมผสานกับการสอนผ่าน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือ CAI หรือการสอนร่วมกับการสอนผ่านเว็บ หรือ WBI และหรือการสอนด้วยการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-learning เป็นต้น เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงว่าการสอนโดยใช้กรณีศึกษาสามารถประยุกต์เข้ากับวิธีการสอนใดที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้โดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง

4. หากเป็นไปได้ควรมีการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับการใช้เทคนิคการเรียนการสอนแบบกรณีศึกษาทุกครั้งเพื่อเป็นการปรับระดับความรู้ความสามารถของนักศึกษา ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน และเพื่อการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้นๆ ที่แท้จริงสำหรับการทดลองในงานวิจัยครั้งต่อไป